

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Τα στερεότυπα των δύο φύλων στη διαφήμιση»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΧΜΑΤΖΙΔΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Τα στερεότυπα των δύο φύλων στη διαφήμιση

Δημιουργός

Δημήτρης Ταχματζίδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Λυκείου – Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Μάρτιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ:

Σχολικό Εγχειρίδιο: «Έκφραση – Έκθεση, Τεύχος Α΄ Γενικό Λύκειο»

Θεματική Ενότητα: ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ

Διδακτική Ενότητα: VII. Οργάνωση του λόγου (σελ. 66)

1. Οργάνωση του λόγου και η πειθώ (σελ. 69)
2. Οργάνωση του λόγου και το επιχείρημα (σελ. 70)
3. Οργάνωση του λόγου και η αιτιολόγηση (σελ. 73)

Θεματική Ενότητα: Ο ΛΟΓΟΣ (σελ. 91)

Διδακτική Ενότητα: I. Προφορικός και γραπτός λόγος:

1. Επισημαίνω τα στοιχεία της ομιλίας (σελ. 92)

2. α) Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος ως μέσα επικοινωνίας (σελ. 96), (γ) Απροσχεδιαστος και προσχεδιασμένος λόγος (σελ. 99-103), (ε) Το φανερό και το λανθάνον νόημα (σελ. 105)

Διδακτική Ενότητα: Π. Διάλογος:

1. Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση σχετικά με την εφηβεία (σελ. 122)
2. Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση σχετικά με την αγάπη και με τον έρωτα (σελ. 131)

Θεματική Ενότητα: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ (σελ. 139)

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ:

Σχολικό Εγχειρίδιο: «Έκφραση – Έκθεση, Τεύχος Γ΄ Γενικό Λύκειο»

Θεματική Ενότητα: Διαφήμιση

Θεματική Ενότητα: Μητρικός θηλασμός (σελ. 205)

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ:

Θεματική ενότητα: Τα φύλα στη λογοτεχνία

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων.

II. Εικονικός χώρος: [Facebook](#), ιστολόγιο τάξης, wiki, ιστοσελίδα τάξης κλπ.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

1. Εξοικείωση του εκπαιδευτικού με Η/Υ & διαδίκτυο (δυνατότητα δημιουργίας blog).
2. Συνεργασία του εκπαιδευτικού με τον υπεύθυνο χειριστή της σχολικής ιστοσελίδας.
3. Εξοικείωση του εκπαιδευτικού με τη λειτουργία των μαθητών σε ομάδες.
4. Εξοικείωση του εκπαιδευτικού με θέματα ρητορικής και ψυχολογίας του λόγου (discursive psychology).
5. Εξοικείωση του εκπαιδευτικού με βασικές γνώσεις φυλετικών σπουδών (gender studies), φεμινιστικού κινήματος και θεμάτων ισότητας των δύο φύλων.
6. Η χρήση οπτικοακουστικών μέσων σε αίθουσα πολλαπλών χρήσεων ή εργαστήριο πληροφορικής (χρήση βιντεοπροβολέα, Η/Υ, πρόσβαση στο διαδίκτυο κ.ο.κ).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο αντλεί από το σενάριο: Δημήτρης Ταχματζίδης, Τα στερεότυπα των δύο φύλων στον κινηματογράφο, Νέα Ελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2014

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο, αξιοποιώντας την αρχή της βιωματικότητας και τα μεθοδολογικά εργαλεία της Ψυχολογίας του Λόγου (στο εξής ΨτΛ), χρησιμοποιεί θέματα ισότητας

των δύο φύλων για να παρουσιάσει στους μαθητές τον σεξισμό πίσω από τον τηλεοπτικό λόγο και, συγκεκριμένα, αυτόν της διαφήμισης. Η μαθησιακή αξία του σεναρίου βρίσκεται στο γεγονός ότι, αξιοποιώντας την τηλεοπτική εμπειρία του μαθητή στην παρακολούθηση διαφημίσεων, καλλιεργεί τον κριτικό εγγραμματισμό εξασκώντας τον στο να διαβάζει «ανάμεσα στις γραμμές», «πίσω από την εικόνα της διαφήμισης», εντοπίζοντας κίνητρα, στάσεις και σκοπιμότητες στον διαφημιστικό λόγο. Επίσης, καλλιεργείται και ο ψηφιακός εγγραμματισμός καθώς αξιοποιείται ο Η/Υ και το διαδίκτυο. Η διδασκαλία στηρίζεται στην αρχή του blended learning: face2face διδασκαλία και ομαδική έρευνα στο διαδίκτυο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το θεωρητικό πλαίσιο του σεναρίου στηρίζεται στην αξιοποίηση της επιστήμης της ΨτΛ¹ στη σχολική τάξη. Η ΨτΛ δίνει έμφαση στην ανάλυση του λόγου στην καθημερινή ζωή – επικοινωνία και στηρίζεται σε 3 έννοιες: (α) Κατασκευή, (β) Δράση και (γ) Ρητορεία. Για την ΨτΛ η πραγματικότητα δεν είναι «αντικειμενική», δεν υπάρχει, δηλαδή εκ των προτέρων, αλλά πιστεύει πως κάθε αντικείμενο, κάθε πραγματικότητα κατασκευάζεται (δράση - κατασκευή) καθώς ο ομιλητής μιλάει και αναπτύσσει επιχειρήματα (ρητορεία). Η ΨτΛ προσπαθεί να αναδείξει τη σκοπιμότητα πίσω από την κατασκευή και την ρητορεία.

Βασικό χαρακτηριστικό του διαφημιστικού λόγου είναι το διαφημιστικό μήνυμα που χρησιμοποιεί την πειθώ, η οποία νοείται ως η προσπάθεια του πομπού (εταιρεία παραγωγής διαφημιζόμενου προϊόντος) να πείσει τον δέκτη (καταναλωτή) να αγοράσει το προϊόν. Στην (σχετικά) ευθεία αυτή διαδικασία διαμεσολαβεί το μέσον, το τηλεοπτικό, δηλαδή, κανάλι, το οποίο συνεργάζεται με το διαφημιστικό

¹ Στην ενότητα της βιβλιογραφίας του σεναρίου παρατίθενται ορισμένα βοηθητικά για τον διδάσκοντα θεωρητικά κείμενα ως προς την Ψυχολογία του Λόγου.

γραφείο που αναλαμβάνει την προώθηση του προϊόντος. Η ίδια η διαφήμιση με τη σειρά της είναι ένα νέο δευτερεύον (τηλεοπτικό) προϊόν που αναλαμβάνει την προώθηση του πρωταρχικού προϊόντος του πομπού. Αυτό το σύνθετο πλέγμα σχέσεων αποτελεί ένα πρώτης τάξεως πεδίο εφαρμογής της ΨτΛ για να αναδείξει τις πολλαπλές σκοπιμότητες πίσω από την σχέση: Πομπός => Μέσον => Μήνυμα => Δέκτης. Στην πραγματικότητα, αυτό που κάνει το διαφημιστικό γραφείο είναι να οπτικοποιεί την πρόθεση – πειθώ του δέκτη με σκοπό την πώληση του προϊόντος (την αγορά του από τους καταναλωτές). Στην περίπτωση αυτή η πραγματικότητα κατασκευάζεται, ειδικά στην περίπτωση όπου δεν υπάρχει ανάγκη αλλά θα πρέπει να δημιουργηθεί για να πωληθεί το προϊόν (Σχολικό Εγχειρίδιο Νέας Ελληνικής Γλώσσας Γ' Λυκείου, δοκίμιο Α. Τερζάκη, «Ο μηχανισμός του εξανδραποδισμού»). Στην προσπάθεια, λοιπόν, του διαφημιστικού γραφείου να πωλήσει το προϊόν, κατασκευάζονται πρότυπα τα οποία κρύβουν λανθάνοντες αξιολογικούς χαρακτηρισμούς με σεξιστικά σχόλια, τα οποία συχνά επενδύονται με «λογικά» επιχειρήματα. Η ΨτΛ, λοιπόν, είναι το μεθοδολογικό εργαλείο προσέγγισης του διαφημιστικού λόγου, επειδή το ενδιαφέρον της εστιάζεται στα επιχειρήματα και στον τρόπο με τον οποίο αυτά «κατασκευάζονται» στην καθημερινότητα, όπως στην οικογένεια, στον Τύπο, στη διαφήμιση και αλλού. Επίσης, το ενδιαφέρον εστιάζεται και στη σκοπιμότητα των επιχειρημάτων που προβάλλονται στην τηλεόραση.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Στο επίπεδο των γνώσεων για τον κόσμο οι μαθητές θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίσουν την ΨτΛ ως νέο κλάδο της ψυχολογίας.
- Γνωρίσουν την έννοια του σεξισμού και τον μηχανισμό δημιουργίας προτύπων.

- Κατανοήσουν την έννοια της σκοπιμότητας του διαφημιστικού γραφείου και να την εντοπίσουν στο διαφημιστικό μήνυμα.

- Να κατανοήσουν τι ακριβώς είναι το στερεότυπο στη διαφήμιση.

Στο επίπεδο των στάσεων και της κοσμοθεωρίας, οι μαθητές θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίσουν τις βλαβερές συνέπειες του σεξισμού εντοπίζοντας τα λανθάνοντα μηνύματα στον διαφημιστικό λόγο.

- Αναπτύξουν τις στρατηγικές που θα τους επιτρέψουν να δούνε κριτικά τον διαφημιστικό – τηλεοπτικό λόγο.

- Καταλάβουν ότι η πειθώ στη διαφήμιση δεν προωθεί τις δίκαιες αλλά τις συμφέρουσες στάσεις στην καθημερινή ζωή.

- Αντιληφθούν τη σημασία της σκοπιμότητας στη διαφήμιση.

Οι μαθητές με την υλοποίηση του σεναρίου θα κατανοήσουν αξίες και ιδεολογίες όπως:

- Η θέση και ο ρόλος της γυναίκας (όπως προβάλλεται στις διαφημίσεις) δεν είναι φυσικός αλλά κοινωνικά κατασκευασμένος και, ως εκ τούτου, υπηρετεί σκοπιμότητες.

- Στην πλειοψηφία της, η διαφήμιση, στην ελληνική τηλεόραση, δεν είναι παρά μία δραστηριότητα χωρίς ηθικούς φραγμούς και χωρίς κώδικες δεοντολογίας και ότι στην προσπάθειά της να πωλήσει οποιοδήποτε προϊόν θα απευθυνθεί στα κατώτερα ένστικτα του καταναλωτή δημιουργώντας παθητικούς δέκτες.

- Ο σεξισμός της διαφήμισης είναι μορφή ρατσισμού, επομένως, είναι, στην ουσία, μία διαδικασία περιθωριοποίησης–αποκλεισμού–διάκρισης των άλλων με σκοπό την πώληση των προϊόντων.

- Επειδή πίσω από κάθε ρατσιστική ιδεολογία υπάρχει μια ρητορεία που την στηρίζει, ο σεξισμός-ρατσισμός προσελκύει τον άνθρωπο σε σημείο που να φαίνεται «λογικός», διότι στηρίζεται στη διαδικασία της κατηγοριοποίησης και διάκρισης.

- Στερεότυπα είναι νοητικές αναπαραστάσεις μιας κοινωνικής ομάδας και των μελών της (π.χ. εφόσον αυτή είναι γυναίκα είναι λογικό να πλένει τα πιάτα και οι διαφημίσεις να απευθύνονται σε αυτήν). Η ιδιότητα που αποδίδεται «λογικά» στον άλλον είναι στην ουσία το στερεότυπο. Στον βαθμό που αυτή η «λογική» τραβιέται στα άκρα, γίνεται «φυσική». «Είναι «φυσικό» οι γυναίκες να μην μπορούν να διαβάσουν τον χάρτη, γιατί δεν έχουν την αίσθηση του προσανατολισμού»: αυτού του είδους η διατύπωση φαίνεται πως είναι «λογική», «φυσική» και αυτονόητη, κάνοντας ταυτόχρονα τον ρατσισμό που απορρέει από αυτήν να φαίνεται και εκείνος με τη σειρά του «λογικός», «φυσικός» και αυτονόητος, ενώ παράλληλα υπονομεύει τις εναλλακτικές εκδοχές του τύπου: «Υπάρχουν γυναίκες εξερευνητρίες με εξαιρετική αίσθηση προσανατολισμού και αίσθησης του χώρου», έτσι ώστε αυτές οι εκδοχές να φαίνονται ως «παράλογες» και «αφύσικες».
- Τα στερεότυπα είναι αίτια και αποτέλεσμα προκατάληψης, και σε ότι αφορά τη διαφήμιση, είναι κατασκευασμένα με σκοπό την πώληση προϊόντων. Οι στερεοτυπικές εικόνες και οι προκατειλημμένες σκέψεις υπηρετούν κοινωνικές και ιδεολογικές λειτουργίες για την ομάδα που τις χρησιμοποιεί και δεν είναι ούτε «λογικές», ούτε «φυσικές», είναι επιχειρήματα με συγκεκριμένη ρητορεία και συγκεκριμένη σκοπιμότητα. Η σημασία της διατύπωσης αυτής βρίσκεται στο ότι τα στερεότυπα ανατρέπονται μόνο όταν αναδεικνύεται η σκοπιμότητά τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο τέλος του σεναρίου οι μαθητές θα είναι σε θέση να γνωρίζουν ότι:

- Οτιδήποτε παράγει νόημα είναι γλώσσα. Με την έννοια αυτή, η τηλεοπτική γλώσσα μπορεί να στηρίζεται στην εικόνα, όμως εφόσον παράγει νόημα είναι μία γλώσσα που έχει σαφές και ταυτόχρονα υπολανθάνον νόημα.
- Η τηλεοπτική-διαφημιστική γλώσσα χρησιμοποιεί τον σεξισμό για να αναπαράγει στερεότυπα με σκοπό την πώληση προϊόντων.

- Η τηλεοπτική–διαφημιστική γλώσσα μπορεί να φτιάξει ένα επιχείρημα το οποίο θα έχει λογικό φορμαλισμό αλλά θα κάνει νοητικά άλματα για να παράγει μη λογικό νόημα.
- Η τηλεοπτική–διαφημιστική γλώσσα θα χρησιμοποιήσει το συναίσθημα, για να κάμψει τις αντιστάσεις του καταναλωτή με σκοπό την πώληση του προϊόντος.

Γραμματισμοί

Σε ό,τι αφορά τον κριτικό γραμματισμό οι μαθητές θα κατανοήσουν ότι:

1. Η διαφήμιση «παράγει» - διαιωνίζει στερεότυπα (τα οποία δεν είναι «φυσικά» ή «λογικά» αλλά φαίνονται ως τέτοια για να πωληθεί το προϊόν).
2. Η κοινωνία φέρνει το άτομο αντιμέτωπο με τα στερεότυπα, τα οποία είναι αντιφατικά και αφορούν και τα δύο φύλα (ο σεξισμός χτυπά και τους άντρες).
4. Ο τρόπος με τον οποίο το άτομο αντιμετωπίζει τα σεξιστικά στερεότυπα παράγει ή όχι ρατσιστικές ιδεολογίες. Μοναδικός τρόπος άρσης των στερεοτύπων είναι η ανάδειξη της σκοπιμότητάς τους και η δημιουργία της κριτικής σκέψης.

Σε ό,τι αφορά τον ψηφιακό γραμματισμό οι μαθητές θα είναι σε θέση:

1. Να «διαβάζουν» τα σεξιστικά στερεότυπα στη διαφήμιση.
2. Να χειρίζονται το διαδίκτυο εντοπίζοντας το υλικό που τους ενδιαφέρει, αξιοποιώντας το και φιλτράροντάς το κριτικά.

Διδακτικές πρακτικές

Με την υλοποίηση του σεναρίου και αξιοποιώντας τη βιωματική αρχή στη μάθηση οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία μαθαίνοντας να καλλιεργήσουν παράλληλα τις μεταγνωστικές, τις αφαιρετικές και τις συνθετικές τους ικανότητες. Οι μαθητές μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τη λειτουργία και τη σκοπιμότητα μιας διαφήμισης, ενώ παράλληλα βλέπουν τον μετασχηματισμό της σε στερεότυπο. Δουλεύοντας, παράλληλα, σε ομάδες μαθαίνουν να συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού, ενώ παράλληλα ελέγχουν και κρίνουν την τμηματική έρευνα ενός γνωστικού αντικείμενου από τις διαφορετικές ομάδες και την τελική του σύνθεση με τη

διατύπωση ενός συλλογικού συμπεράσματος μέσα στην τάξη. Επίσης, το σενάριο αυτό αξιοποιεί την προγενέστερη γλωσσική και ερευνητική πείρα των μαθητών, αλλά και την εμπειρία τους ως τηλεθεατές του τηλεοπτικού–διαφημιστικού υλικού. Στον τομέα των στάσεων το σενάριο καλλιεργεί τη συναισθηματική αγωγή των μαθητών, καθώς τους εξοικειώνει με τη συναισθηματική επένδυση που καλύπτει τη σκοπιμότητα της διαφήμισης, ενώ παράλληλα τους βοηθά να καταλάβουν ότι το επιχείρημα δεν είναι μόνο θέμα «σωστής» και «λανθασμένης» άποψης αλλά και θέμα συμφερόντων και σκοπιμοτήτων. Επίσης, το σενάριο βοηθά τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τον σημαντικό ρόλο που παίζουν τα στερεότυπα στην καθημερινή τους ζωή.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση για τη δημιουργία του σεναρίου αυτού αποτέλεσε αφενός η προσωπική μου θέληση για εκλογίκευση και ερμηνεία των διαφημίσεων στην καθημερινή ζωή και η διάθεσή μου να παρουσιάσω στους μαθητές μερικά νέα και πρωτότυπα εργαλεία ερμηνείας της κοινωνικής ζωής, όπως αυτά που προσφέρει η ΨτΛ. Φιλοδοξώ να δώσω στους μαθητές μερικούς τρόπους ερμηνείας και κριτικού ελέγχου τόσο των διαφημίσεων όσο και του οπτικού λόγου γενικότερα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο είναι διαθεματικό και χρησιμοποιεί τους στόχους και τους σκοπούς της διδασκαλίας της θεματικής ενότητας «Τα φύλα στη λογοτεχνία» από το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας εισάγοντας την θεματική ενότητα «τα φύλα και τα στερεότυπα στην διαφήμιση» προκειμένου να ασκηθούν οι μαθητές και σε άλλα κειμενικά είδη. Με το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας το σενάριο συνδέεται με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και συγκεκριμένα με τη θεματική ενότητα «ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ» (Διδακτική Ενότητα: VII. Οργάνωση

του λόγου (σελ. 66), Οργάνωση του λόγου και η πειθώ (σελ. 69), Οργάνωση του λόγου και το επιχείρημα (σελ. 70), Οργάνωση του λόγου και η αιτιολόγηση (σελ. 73), με τη θεματική ενότητα «Ο ΛΟΓΟΣ» (Διδακτική Ενότητα: I. Προφορικός και γραπτός λόγος: Επισημαίνω τα στοιχεία της ομιλίας (σελ. 92), Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος ως μέσα επικοινωνίας (σελ. 96), Απροσχεδιαστος και προσχεδιασμένος λόγος (σελ. 99-103), Το φανερό και το λανθάνον νόημα (σελ. 105). Διδακτική Ενότητα: II. Διάλογος: Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση σχετικά με την εφηβεία (σελ. 122), Θέματα για συζήτηση και έκφραση/έκθεση σχετικά με την αγάπη και με τον έρωτα (σελ. 131) και με τη θεματική ενότητα «ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ» (σελ. 139). Επίσης, μπορεί, με την κατάλληλη τροποποίηση, να χρησιμοποιηθεί και στις ενότητες «Διαφήμιση» & «Μητρικός θηλασμός» στο μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Γ΄ Λυκείου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως μεθοδολογικό και μεταγνωστικό εργαλείο στο οποίο οι μαθητές καλούνται να δείξουν αυτά που ξέρουν. Με την αξιοποίηση των ΤΠΕ οι μαθητές γίνονται αποτελεσματικότεροι χρήστες και παράλληλα τους δίνεται μια ευκαιρία όχι μόνο να εκφραστούν ψηφιακά αλλά και να αναπτύξουν μία γνωστική πτυχή στην προσπάθεια δόμησης του «ψηφιακού» εαυτού, κάτι που άλλωστε είναι και η ουσία του ψηφιακού γραμματισμού.

Κείμενα

Για τις ανάγκες του σεναρίου έχει δημιουργηθεί μία ιστοσελίδα την οποία καλούνται οι μαθητές να μελετήσουν. Η ιστοσελίδα έχει τον τίτλο: [«genderstudies Τα φύλα στη λογοτεχνία»](#) και έχει αποδελτιωμένο το εξής υλικό:

Άρθρο: [«Θεωρία περί φύλου και σεξισμού»](#)

Λήμμα: [«Λέξεις για την ισότητα και τη διαφορά»](#) & [«Σεξισμός»](#)

Άρθρο: [«Γλώσσα και Φύλο»](#)

Άρθρο: «[Επιστολή Sinead O' Connor στην Miley Cyrus](#)»

Άρθρο: «[Σεξιστικές συμπεριφορές στη βουλή](#)»

Άρθρο: «[Δημόσιος θηλασμός](#)»

Άρθρο: «[Γόβα, μαλλί, διαγραφή](#)»

Άρθρο: «[Στον αστερισμό του σεξισμού](#)»

Άρθρο: «[Ανδρικές άμυνες σε γυναικεία ζητήματα](#)»

Άρθρο: «[Ο έρωτας της ζωής και η πορνογραφία της διαφήμισης](#)»

Βίντεο: «[Καταπιεσμένη πλειοψηφία: ένας άντρας σε έναν μητριαρχικό κόσμο](#)»

Διαφημίσεις εταιρειών από το διαδίκτυο και Video Clips:

[Miley Cyrus, Wrecking Ball & Sinead O' Connor, Nothing compares to you](#)

[JACOBS Flavours Βρες τη γεύση σου & JACOBS Flavours Βρες τη γεύση σου](#)

[ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ VODAFONE SYNOIKESIO](#)

[ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ VODAFONE - NEO SMARTPHONE ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ...-1](#)

[COSMOTE - Οικογενειακό Πακέτο - Παρ_ ολίγον τροχαίο](#)

[COSMOTE Οικογενειακό Πακέτο - Παντρεμένοι με παιδιά](#)

[COSMOTE HOT DOG 2 \(ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ 2012\) NEW](#)

[Sexism 1 - Diafimisi Germanos-Mpamias\[Money Back\]](#)

[Sexism 2 - Pali mpamias](#)

[Vodafone – The kiss](#)

[Οδηγός καλής νοικοκυράς!](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Στάδιο 1ο (δύο διδακτικές ώρες)²:

² Το παρόν σενάριο αντλεί το πρώτο του στάδιο από το σενάριο: Δημήτρης Ταχματζίδης, Τα στερεότυπα των δύο φύλων στον κινηματογράφο, Νέα Ελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2014. Εφόσον έχει καλυφθεί το θέμα της Ψυχολογίας του Λόγου από το προηγούμενο σενάριο, το στάδιο αυτό μπορεί να παραληφθεί.

1η ώρα (45 λεπτά): Σχολική τάξη. Μάθημα Νεοελληνικής Γλώσσας. Παρουσίαση του σεναρίου στους μαθητές. Ο εκπαιδευτικός αναγράφει στον πίνακα τον τίτλο του σεναρίου «Τα στερεότυπα των δύο φύλων στον κινηματογράφο» και ακριβώς από κάτω τις βασικές έννοιες του σεναρίου με τη μορφή κουκκίδων (bullet-points) ως εξής:

ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ:

- Ψυχολογία του Λόγου (κατασκευή – δράση – ρητορεία)
- Η έννοια της σκοπιμότητας
- Η διάκριση της άποψης από το επιχείρημα
- Σεξισμός και διαφήμιση
- Η λειτουργία και ο λόγος της διαφήμισης

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός [από τις προσωπικές του σημειώσεις](#) κάνει μία σύντομη εισαγωγή στις βασικές έννοιες του σεναρίου. Στη συνέχεια μοιράζει το [εισαγωγικό φυλλάδιο παρουσίασης βασικών εννοιών](#) της ΨτΛ στους μαθητές. Τους δίνει πέντε λεπτά να διαβάσουν το πρώτο δημοσίευμα από το άρθρο της εφημερίδας το ΒΗΜΑ με τις θέσεις της Ντόρις Λέσινγκ. Το δημοσίευμα αναφέρεται σε ένα αληθινό περιστατικό που συνέβη στη Ντόρις Λέσινγκ, σύμφωνα με το οποίο κατά την διάρκεια μιας επίσκεψής της σε ένα δημοτικό σχολείο μία δασκάλα είπε στους μαθητές ότι για τους πολέμους στην υφήλιο φταίει η βίαιη φύση των ανδρών. Ξεκινά συζήτηση με τους μαθητές (μπορούν να δοθούν σύντομα και κάποιες σύντομες πληροφορίες για την νομπελίστρια [Ντόρις Λέσινγκ](#)). Η συζήτηση περιστρέφεται γύρω από τα εξής ερωτήματα:

- Τι είναι αυτό που σοκάρει την κ. Λέσινγκ σύμφωνα με το άρθρο;
- Ποια είναι η άποψη της δασκάλας για την αιτία του πολέμου;
- Με ποιο επιχείρημα στηρίζει την άποψή της;
- Πως αντέδρασαν οι μαθητές στις απόψεις της δασκάλας τους;
- Η κ. Λέσινγκ φαίνεται να συμφωνεί ή να διαφωνεί με τη δασκάλα;

Το επιχείρημα της δασκάλας μπορεί να πάρει την εξής μορφή τυπικής προτασιακής λογικής, η οποία πρέπει να αναγραφεί στον πίνακα:

1η προκειμένη: Όλους τους πολέμους ιστορικά τους έχουν ξεκινήσει άντρες

2η προκειμένη: Οι άντρες είναι εκ φύσεως βίαιοι

Συμπέρασμα: Επομένως, για τους πολέμους ευθύνεται η βίαιη φύση των ανδρών

Σύμφωνα με την ΨτΛ δε μας ενδιαφέρει αν η δασκάλα είχε δίκιο ή άδικο αλλά μας ενδιαφέρει (ερωτήματα που θα θέσουμε στους μαθητές μας) το:

- Γιατί η δασκάλα χρησιμοποίησε αυτό το επιχείρημα μπροστά στη Ντόρις Λέσινγκ; (Η Ντόρις Λέσινγκ, νομπελίστρια, προσφάτως θανούσα, ήταν σημαντική φεμινίστρια και προφανώς η δασκάλα ήθελε να κερδίσει την εύνοια της Λέσινγκ.)
- Γιατί η δασκάλα υπονόμεισε άλλες εναλλακτικές εκδοχές των πολέμων, όπως για παράδειγμα: για τους πολέμους φταίνε τα αντικρουόμενα γεωπολιτικά–οικονομικά συμφέροντα υπερδυνάμεων;

Από τη συζήτηση θα πρέπει να ξεκαθαριστεί και η διαφορά της άποψης από το επιχείρημα (να αναγραφεί η διαφορά και στον πίνακα):

- Άποψη είναι αντίληψη που έχω για τον κόσμο (π.χ. «οι γυναίκες είναι κατώτερες από τους άντρες»).
- Επιχείρημα είναι η γλώσσα, η ρητορική, η συλλογιστική πορεία που κάνω στο μυαλό μου για να στηρίξω την άποψη που ήδη έχω (π.χ. «οι γυναίκες είναι κατώτερες από τον άντρα, επειδή δεν έχουν σωματική δύναμη» ή «επειδή το γράφουν οι γραφές» κ.ο.κ.).

Μόλις παρουσιάσουμε τη διάκριση αυτή στους μαθητές σημειώνουμε στον πίνακα την θέση ότι κριτική σκέψη θα πει να μπορούμε να καταλάβουμε γιατί ο ομιλητής διαλέγει ένα επιχείρημα ή απορρίπτει ένα άλλο (η έννοια της σκοπιμότητας). Με τον τρόπο αυτό μεταβαίνουμε στις βασικές έννοιες της ΨτΛ: κατασκευή, δράση και ρητορεία. Στη συνέχεια δίνουμε την οδηγία στους μαθητές μας να χωριστούν σε έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Αφού μελετήσουν τις

σημειώσεις τους, η πρώτη ομάδα θα παρουσιάσει την έννοια της κατασκευής, η δεύτερη της δράσης και η τρίτη της ρητορείας. Η τέταρτη ομάδα και η πέμπτη ομάδα θα συνεργαστούν για να δραματοποιήσουν θεατρικά σε ένα πολύ σύντομο παιχνίδι ρόλων την απομαγνητοφωνημένη συζήτηση της σελίδας 3 (θα χρειαστούν οκτώ άτομα, όπου Δ είναι ο Δάσκαλος και υπάρχουν τρία πρόσωπα με το όνομα Νίκος και τα πρόσωπα Χάρης – Σοφία – Αναστασία και Άννα) ενώ η έκτη ομάδα θα μελετήσει το δημοσίευμα της εφημερίδας ΝΕΑ ΗΜΕΡΑ, του 1928 και θα προσπαθήσει να εντοπίσει ποια είναι η άποψη και ποιο το επιχείρημα του συγγραφέα, όπως επίσης και τις έννοιες της κατασκευής, της δράσης και της ρητορείας. Κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας ο εκπαιδευτικός κινείται ανάμεσα στις ομάδες και ανατροφοδοτεί τη διαδικασία.

2η ώρα (45 λεπτά)

Σχολική τάξη. Μάθημα Νεοελληνικής Γλώσσας. Οι μαθητές διατηρούν τις ομάδες τους και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της μελέτης τους. Ο εκπαιδευτικός καταγράφει τις απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα. Στο τέλος θα πρέπει να είναι αναγραμμένες στον πίνακα φράσεις περίπου ως εξής: *«Κατασκευή είναι οι απόψεις και οι ιδέες που έχουμε – φτιάχνουμε για τον κόσμο. Ρητορεία είναι τα επιχειρήματα με τα οποία δικαιολογούμε τις κατασκευές – τις απόψεις μας για τον κόσμο έτσι ώστε να μας φαίνονται λογικές – καλές – σωστές. Δράση είναι οι πρακτικές που αναλαμβάνουμε για να δημοσιοποιήσουμε ή να θέσουμε σε εφαρμογή τις ρητορικές μας, π.χ. η εκφώνηση ενός λόγου, η δημοσίευση ενός άρθρου, η συζήτηση με φίλους, γονείς, συγγενείς κ.τ.λ.»*. Μετά τη δραματοποίηση της τέταρτης και πέμπτης ομάδας ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να κάνει τις εξής ερωτήσεις:

- Τι είναι φυσικό σύμφωνα με τη συζήτηση;
- Ποιο είναι το επιχείρημα του Δασκάλου στη συζήτηση για το θέμα του πολέμου;

Καθώς οι μαθητές απαντούν, ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα και εφιστά την προσοχή στη συλλογιστική πορεία του επιχειρήματος:

Άποψη: «πρέπει να γίνει πόλεμος Αμερικής – Ιράκ».

Επιχείρημα (δικαιολόγησης) πολέμου: «Οι άνθρωποι είναι ζώα και τα ζώα έχουν βίαια ένστικτα, οπότε είναι φυσικό οι άνθρωποι να κάνουν πόλεμο.»

Ανάλυση επιχειρήματος σε προκείμενες:

Επιχείρημα 1

1η προκείμενη: Οι άνθρωποι έχουν εκ φύσεως ζωώδη ένστικτα.

2η προκείμενη: Τα ζωώδη ένστικτα οδηγούν σε επιθετική–βίαιη–πολεμική συμπεριφορά.

Συμπέρασμα 1: Άρα οι άνθρωποι έχουν εκ φύσεως την επιθετική–βίαιη–πολεμική συμπεριφορά.

Συμπέρασμα 2: Είναι φυσικό η Αμερική να κάνει πόλεμο με το Ιράκ.

Ανατροπή του προηγούμενου επιχειρήματος:

Επιχείρημα 2 (σε συνάρτηση με το επιχείρημα 1)

1η προκείμενη: Στην Αμερική ζούνε άνθρωποι που έχουν εκ φύσεως επιθετική–βίαιη–πολεμική συμπεριφορά.

2η προκείμενη: Στον Καναδά ζούνε άνθρωποι που έχουν εκ φύσεως επιθετική–βίαιη–πολεμική συμπεριφορά.

Εμπειρική Παρατήρηση: Η Αμερική δεν κάνει πόλεμο με τον Καναδά, επομένως τα ζωώδη ένστικτα δεν μπορούν να ευθύνονται για τους πολέμους.

Στη συνέχεια απευθύνουμε στην τέταρτη και πέμπτη ομάδα τις εξής ερωτήσεις:

- Σύμφωνα με τον Δάσκαλο, ποιος ευθύνεται για τους πολέμους; (Ο πόλεμος δεν είναι φυσικός, ο πόλεμος είναι συμφέρων επειδή κρύβει κέρδος πίσω του.)
- Γιατί οι άνθρωποι συνήθως λένε ότι φταίει η επιθετική φύση για τον πόλεμο;
- Ποιοι άνθρωποι θα χρησιμοποιούσαν το πρώτο επιχείρημα σε μία συζήτηση;

- Ποιοι άνθρωποι θα ήθελαν να ανατρέψουν το πρώτο επιχείρημα χρησιμοποιώντας το δεύτερο σε μία συζήτηση;

Καταγράφουμε πάντα τις απαντήσεις των μαθητών στον πίνακα και τους ενθαρρύνουμε να κρατάνε σημειώσεις. Συνεχίζουμε την ίδια διαδικασία για το επόμενο επιχείρημα του «Δασκάλου» σχετικά με την κατωτερότητα των γυναικών. Τονίζουμε στους μαθητές μας ότι δε μας ενδιαφέρει αν το επιχείρημα 1 ή το επιχείρημα 2 είναι σωστά ή λάθος (καθένα από τα δύο επιχειρήματα εμπεριέχουν κάποιον βαθμό αλήθειας), αντιθέτως **τονίζουμε το γεγονός ότι η ΨτΛ δεν ενδιαφέρεται για το σωστό ή λάθος, αλλά ενδιαφέρεται για τη σκοπιμότητα, δηλαδή τι σκοπό έχουν οι άνθρωποι που υιοθετούν το 1ο ή το 2ο επιχείρημα.** Στη συνέχεια κλείνουμε με την παρουσίαση της έκτης ομάδας η οποία θα είναι πλέον σε θέση να διακρίνει (ο εκπαιδευτικός καταγράφει πάντα στον πίνακα) ότι:

Κατασκευή: Ο ανώνυμος συγγραφέας του άρθρου έχει κατασκευάσει μία εικόνα του κόσμου σύμφωνα με την οποία οι γυναίκες δεν πρέπει να έχουν δικαίωμα ψήφου.

Ρητορεία: Για να αιτιολογήσει την άποψή του χρησιμοποιεί ως λογικό επιχείρημα την έμμηνο ρύση των γυναικών: οι γυναίκες δεν μπορούν να ψηφίζουν επειδή έχουν περίοδο. Μάλιστα στηρίζει την άποψή του με την έρευνα ενός διαπρεπέστατου επιστήμονα, χωρίς όμως να αναφέρει ούτε τον τίτλο της έρευνας, ούτε το που και πότε δημοσιεύτηκε ούτε και το όνομα του επιστήμονα (ο ίδιος ο συγγραφέας του άρθρου είναι ανώνυμος). Εδώ μπορεί να γίνει και μία πρώτη αναφορά στον όρο «σεξισμός», όπου σεξισμός είναι το να χρησιμοποιεί κανείς τα βιολογικά χαρακτηριστικά ενός φύλου για να διατυπώσει αξιολογικές (συνήθως υποτιμητικές) κρίσεις εις βάρος των ατόμων που ανήκουν στο φύλο αυτό. Το επιχείρημα του δημοσιεύματος θα μπορούσε να λάβει την εξής μορφή (και να γραφεί στον πίνακα):

1η προκείμενη: Οι εκλογές είναι μία σημαντική διαδικασία που απαιτεί ψυχραιμία.

2η προκείμενη: Οι γυναίκες όταν έχουν έμμηνο ρύση τελούν υπό το κράτος ορμονικών διαταραχών και δεν είναι ψύχραιμες

Συμπέρασμα: Επομένως, οι γυναίκες δεν πρέπει να ψηφίζουν.

Δράση: η ίδια η δημοσίευση αυτού του άρθρου είναι δράση. Στο εξής όλες οι πράξεις που θα στηρίζονται σε αυτή την κατασκευή και σε αυτή την ρητορεία θα είναι δράσεις.

Επαναλαμβάνουμε ότι σύμφωνα με την ΨτΛ δε μας ενδιαφέρει αν ο συντάκτης του άρθρου έχει δίκιο ή άδικο. Μας ενδιαφέρει ποια είναι η σκοπιμότητα του όταν διατυπώνει ένα επιχείρημα. Οι μαθητές θα πρέπει να καταλάβουν ότι το επιχείρημα δεν είναι μια ουδέτερη γλωσσική κατασκευή αλλά μία συνειδητή νοητική επιλογή, η οποία θα χρησιμοποιήσει τη γλωσσική λογική των προτασιακών εκφορών για να φτιάξει ένα παράλογο συμπέρασμα, το οποίο θα φαίνεται λογικό (θα είναι δηλαδή λογικοφανές) και «φυσικό», ενώ στην ουσία είναι κοινωνικά κατασκευασμένο. Ο σεξισμός δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία ρατσιστική κρίση που χρησιμοποιεί ως «λογικό» συμπέρασμα τη φυσιολογική έμμηνο ρύση της γυναίκας για να την αποκλείσει από τη συμμετοχή στα κοινά. Αυτή είναι πάντα η λειτουργία των επιχειρημάτων.

Κλείνοντας το πρώτο δίωρο δίνουμε οδηγίες και θετική ενίσχυση στους μαθητές μας με φράσεις του τύπου: «Μην κοιτάτε τι είναι σωστό και τι είναι λάθος», «Δε μας ενδιαφέρει αν έχει δίκιο ή άδικο», «Μη σκέφτεστε με όρους 'καλό' – 'κακό'», «Ο καθένας από τη δική του οπτική γωνία έχει δίκιο», «Οτιδήποτε έχει ειπωθεί σε αυτόν τον κόσμο είναι σωστό, αν το δούμε μέσα στο πλαίσιο στο οποίο ειπώθηκε», «Η ΨτΛ ενδιαφέρεται για τη σκοπιμότητα», «Τι σκοπό θα είχα αν ήμουν υπέρ ή κατά του άρθρου του 1928;», «Ποιοι άνθρωποι θα υποστήριζαν ή θα απέρριπταν το συγκεκριμένο άρθρο;», «Αν έχετε καταλάβει την έννοια της σκοπιμότητας τότε είστε ένα βήμα πιο κοντά στην κριτική σκέψη».

Στάδιο 2ο (δύο διδακτικές ώρες)

1η ώρα (45 λεπτά)

Εργαστήριο πληροφορικής. Μάθημα Νεοελληνικής Γλώσσας. Οι μαθητές χωρίζονται σε έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων και κάθονται στους σταθμούς

εργασίας τους. Ο εκπαιδευτικός τους δίνει την εξής οδηγία: «Επισκεφτείτε την [ιστοσελίδα του μαθήματος](#) και από τον σύνδεσμο [Τα φύλα στη διαφήμιση](#) μελετήστε το κόμικ [Θεωρία περί φύλου και σεξισμού](#)». Δίνουμε χρόνο 10 λεπτά και με αφορμή το κόμικ, ακολουθεί συζήτηση με έμφαση στα εξής σημεία:

- Η διαφορά του βιολογικού φύλου από το κοινωνικό φύλο.
- Τα βιολογικά φύλα είναι αποτέλεσμα DNA (εκ φύσεως).
- Τα κοινωνικά φύλα είναι κοινωνικές κατασκευές (συμβάσεις).
- Τα κοινωνικά φύλα προβάλλονται ως «φυσικά» για να διαιωνίσουν στερεότυπα.
- Τα στερεότυπα οδηγούν στον ρατσισμό και είναι μία μορφή κοινωνικού ελέγχου.
- Ο σεξισμός είναι μορφή ρατσισμού.
- Ο σεξισμός είναι η διαδικασία με την οποία οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τις ανατομικές – βιολογικές διαφορές των δύο φύλων, για να διαιωνίσουν αρνητικά στερεότυπα και, έτσι, να διατηρήσουν τη μορφή εξουσίας απέναντι στο άλλο φύλο.
- Ο σεξισμός στη διαφήμιση κάνει τη γυναίκα αντικείμενο (σπάνια και τον άντρα).
- Η διαφήμιση λειτουργεί με τρεις τρόπους (οι οποίοι αναγράφονται στον πίνακα): (α) φτιάχνει σεξιστικά στερεότυπα για να πουλήσει ένα προϊόν, (β) χρησιμοποιεί τα ήδη σεξιστικά στερεότυπα για να πουλήσει ένα προϊόν στερεότυπο και (γ) χρησιμοποιεί την πορνογραφία για να πουλήσει ένα προϊόν.

Σε όλη τη διάρκεια της συζήτησης οι μαθητές έχουν ανοιχτά τα σημειωματάρια τους και κρατούν σημειώσεις. Στη συνέχεια δίνεται η εξής οδηγία στους μαθητές: «Δείτε τη διαφήμιση [Vodafone – The kiss](#). Επισκεφτείτε το [blog arive](#) και διαβάστε το άρθρο με τίτλο ["Ο έρωτας της ζωής και η πορνογραφία της διαφήμισης"](#). Κατεβάστε το [φύλλο εργασίας](#) και απαντήστε στις δραστηριότητες». Οι μαθητές διατηρούν τις ομάδες τους, παραμένουν στους σταθμούς εργασίας τους και

ξεκινούν την έρευνά τους. Κατά τη διάρκεια της έρευνάς τους ο εκπαιδευτικός κινείται ανάμεσα στις ομάδες και υποστηρίζει την διαδικασία.

2η ώρα (45 λεπτά)

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνάς της. Η ομάδα θα πρέπει να δει τη διαφήμιση της Vodafone και να παρουσιάσει περιληπτικά το άρθρο. Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα τα σημαντικότερα από τα ευρήματα των μαθητών. Η έμφαση δίνεται στον ορισμό της έννοιας της πορνογραφίας, στον εντοπισμό των επιχειρημάτων – έστω και επιγραμματικά – και στην έκφραση της προσωπικής άποψης των μαθητών. Στο τέλος ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει σε φορητό σκληρό δίσκο (φλασάκι) τα φύλλα εργασίας των μαθητών από την επιφάνεια εργασίας τους.

Στάδιο 3ο (δύο διδακτικές ώρες)

1η ώρα: 45 λεπτά

Εργαστήριο πληροφορικής. Μάθημα Νεοελληνικής Γλώσσας. Οι μαθητές χωρίζονται σε έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων και κάθονται στους σταθμούς εργασίας τους. Ο εκπαιδευτικός δίνει την εξής οδηγία: *«Επισκεφτείτε την [ιστοσελίδα του μαθήματος](#) και στον σύνδεσμο [Στάδιο 3](#) η κάθε ομάδα θα πρέπει να κατεβάσει το φύλλο εργασίας της και να απαντήσει στις δραστηριότητες που της αναλογούν. Το τελικό κείμενο που θα παραδώσετε θα πρέπει να απηχεί τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας. Αν τα μέλη της ομάδας διαφωνούν, να σημειώσετε τους λόγους της διαφωνίας»*. Στη συνέχεια οι μαθητές κατεβάζουν τα φύλλα εργασίας και εργάζονται. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιτρέψει στους μαθητές να συμβουλευτούν τις χειρόγραφες σημειώσεις τους από τα προηγούμενα μαθήματα. Κατά τη διάρκεια της έρευνάς τους ο εκπαιδευτικός κινείται ανάμεσα στις ομάδες και υποστηρίζει τη διαδικασία. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και από τους σταθμούς εργασίας τους εντοπίζουν τις διαφημίσεις που αναλογούν στην ομάδα τους και στη συνέχεια

απαντούν στις ερωτήσεις. Έπειτα γίνεται η παρουσίαση από κάθε ομάδα στην ολομέλεια.

2η ώρα: 45 λεπτά

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνάς της. Η ομάδα θα πρέπει να παρακολουθήσει το οπτικοακουστικό υλικό των διαφημίσεων και να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της μελέτης της. Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα τα σημαντικότερα από τα ευρήματα των μαθητών. Η έμφαση δίνεται στον ορισμό της έννοιας του σεξισμού, στον εντοπισμό των επιχειρημάτων των συγγραφέων των άρθρων και στην έκφραση της προσωπικής άποψης των μαθητών. Στο τέλος ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει σε φορητό σκληρό δίσκο (φλασάκι) τα φύλλα εργασίας των μαθητών από την επιφάνεια εργασίας τους.

Στάδιο 4ο (δύο διδακτικές ώρες)

1η ώρα: 45 λεπτά

Εργαστήριο πληροφορικής. Μάθημα Νεοελληνικής Γλώσσας. Οι μαθητές χωρίζονται σε έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων και κάθονται στους σταθμούς εργασίας τους. Ο εκπαιδευτικός δίνει την οδηγία: «*Επισκεφτείτε την [ιστοσελίδα του μαθήματος](#) και στον σύνδεσμο [Στάδιο 4](#) η κάθε ομάδα θα πρέπει να κατεβάσει το φύλλο εργασίας της και να απαντήσει στις δραστηριότητες που της αναλογούν. Το τελικό κείμενο που θα παραδώσετε θα πρέπει να απηχεί τις απόψεις όλων των μελών της ομάδας. Αν τα μέλη της ομάδας διαφωνούν, να σημειώσετε τους λόγους της διαφωνίας*». Στη συνέχεια οι μαθητές κατεβάζουν τα φύλλα εργασίας και εργάζονται. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιτρέψει στους μαθητές να συμβουλευτούν τις σημειώσεις τους από προηγούμενα μαθήματα. Κατά τη διάρκεια της έρευνάς τους ο εκπαιδευτικός κινείται ανάμεσα στις ομάδες υποστηρίζοντας τη διαδικασία. Οι ομάδες εντοπίζουν τις διαφημίσεις που τις αναλογούν και στη συνέχεια απαντούν

στις ερωτήσεις. Έπειτα γίνεται η παρουσίαση των εργασιών των ομάδων στην ολομέλεια.

2η ώρα: 45 λεπτά

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνάς της. Η ομάδα θα πρέπει να παρακολουθήσει το οπτικοακουστικό υλικό των διαφημίσεων και να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της μελέτης της. Ο εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα τα σημαντικότερα από τα ευρήματα των μαθητών. Η έμφαση δίνεται στον εντοπισμό του σεξισμού στα video clip και στις διαφημίσεις και στον εντοπισμό των μεθοδολογικών εργαλείων της ΨτΛ («κατασκευή», «ρητορεία» και «δράση»). Κλείσιμο σεναρίου: αποτελέσματα και συμπεράσματα έρευνας. Ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει σε φορητό σκληρό δίσκο (φλασάκι) τα φύλλα εργασίας των μαθητών από την επιφάνεια εργασίας τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο στάδιο

[Φύλλο εργασίας για όλες τις ομάδες](#)

1.1. Η προσέγγιση του θέματος από την άποψη της Ψυχολογίας του Λόγου

«Με σοκάρει όλο και περισσότερο η απερίσκεπτη και αυτόματη μείωση των ανδρών που αποτελεί σήμερα τέτοιο μέρος της κουλτούρας μας που σχεδόν κανένας δεν δίνει σημασία. [...] Βρέθηκα πρόσφατα σε μια τάξη με μαθητές εννέα ως δέκα ετών, κορίτσια και αγόρια. Η νεαρή δασκάλα έλεγε σε αυτά τα παιδιά ότι αιτία των πολέμων είναι η έμφυτη βίαιη φύση των ανδρών. Μπορούσες να δεις τα κοριτσάκια να φουσκώνουν από αυταρέσκεια και έπαρση ενώ τα αγοράκια κάθονταν εκεί ζαρωμένα, απολογούμενα για την ίδια τους την ύπαρξη, πιστεύοντας ότι αυτό το μοτίβο θα συνεχιστεί σε όλη τη ζωή τους. [...]» Doris Lessing, εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ, 26/08/2001

Η Lessing, στο προηγούμενο απόσπασμα, αναφέρει την προσωπική της εμπειρία, όταν σε κάποιο μάθημα άκουσε μία δασκάλα να χρησιμοποιεί το επιχείρημα εκείνο, σύμφωνα με το οποίο, το βασικό αίτιο των πολέμων είναι η έμφυτη βίαιη φύση των ανδρών.

Στο σημερινό μας μάθημα θα μάθουμε να χρησιμοποιούμε την Ψυχολογία του Λόγου (Discursive Psychology) για να προσεγγίσουμε το θέμα του επιχειρήματος, όπως αυτό χρησιμοποιείται μέσα στην σχολική τάξη για να εξηγήσει τις σχέσεις των δύο φύλων.

Σύμφωνα με την ψυχολογία του λόγου (Discursive Psychology), η έμφαση δίνεται στην καθημερινή ζωή, στην κουβέντα, στον λόγο, στις πράξεις των εκπαιδευομένων, όταν προσπαθούν να καταλάβουν τον κοινωνικό κόσμο. Οι τρεις βασικές έννοιες στις οποίες στηρίζεται η θεωρία της ψυχολογίας του λόγου είναι:

1. η «κατασκευή»,
2. η «δράση»
3. και η «ρητορεία».

Με τον όρο «κατασκευή» δίνουμε έμφαση στην καθημερινή συναλλαγή των ανθρώπων, στον λόγο τους και στις πράξεις τους σε σχέση με το κοινωνικό τους περιβάλλον.

Εκείνο που ενδιαφέρει την ψυχολογία του λόγου είναι: **τι είναι αυτό που κάνουν οι άνθρωποι μιλώντας ή γράφοντας; Αυτό που έχει πρωτεύουσα σημασία είναι το πώς οι άνθρωποι κατασκευάζουν εκδοχές του κόσμου καθώς συναλλάσσονται και ο τρόπος με τον οποίο αυτές οι εκδοχές εδραιώνονται και αποκτούν πραγματικότητα ανεξάρτητη από τον ομιλητή.**

Με τον όρο «δράση» καλύπτεται η στάση των ανθρώπων απέναντι σε ένα θέμα (π.χ. την ισότητα των δύο φύλων, τον ρατσισμό κλπ), ενώ με τον όρο «ρητορεία» περιγράφεται η προσπάθεια των ανθρώπων να «ντύσουν» λεκτικά τη στάση τους απέναντι στις στάσεις που κρατάνε σε θέματα που τους αφορούν (π.χ. ένα επιχείρημα γραπτό ή προφορικό, μία οποιαδήποτε αιτιολόγηση της άποψης που υποστηρίζουν κλπ.). Οι τρεις αυτές έννοιες περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1: Βασικές έννοιες της ψυχολογίας του λόγου:

Έννοιες	Παραδείγματα
Κατασκευή	Οι μαθητές και οι μαθήτριες έρχονται σε επαφή με γονείς και κοινωνικό περιβάλλον. Από την επαφή τους αυτή εισπράττουν κάποια ερεθίσματα σχετικά με τις σχέσεις των δύο φύλων, π.χ.: η στάση του πατέρα απέναντι στη μητέρα μέσα στην οικογένεια, τα γυναικεία πρότυπα που προβάλλονται μέσα από μία διαφήμιση, η οπτική της γυναίκας μέσα από μία κινηματογραφική ταινία, η γυναικεία και αντρική εικόνα σε ένα περιοδικό ευρείας κυκλοφορίας ή σε ένα λογοτεχνικό βιβλίο κλπ.
Δράση	Από τα προηγούμενα ερεθίσματα καταλήγουν σε κάποιες απόψεις, π.χ.: το σιδέρωμα και το μαγείρεμα είναι γυναικεία ασχολία, το επάγγελμα του

	νηπιαγωγού είναι γυναικεία δουλειά, η ιατρική ταιριάζει περισσότερο στους άνδρες κλπ.
Ρητορεία	Τα ερεθίσματα (κατασκευές) και οι κατασταλαγμένες απόψεις (δράσεις) χρειάζονται την ρητορική του επιχειρήματος για να αιτιολογηθούν στη μαθητική σκέψη και με τον τρόπο αυτό παγιώνονται καθώς μετατρέπονται σε γνωστά στερεότυπα, π.χ.: ένα βασικό επιχείρημα που δικαιολογεί την ανισότητα των δύο φύλων είναι το γεγονός ότι η γυναίκα είναι βιολογικά ασθενέστερη από τον άνδρα και για το λόγο αυτό δεν μπορεί να κάνει κάποιες βαριές δουλειές. Η ρητορική του επιχειρήματος νομιμοποιεί τις διακρίσεις στη μαθητική σκέψη καθώς μετατρέπει τις ανισότητες από κοινωνικές σε φυσικές.

Ένα παράδειγμα φαίνεται και από την παρακάτω συζήτηση:

Δ: «Υπάρχει μία άποψη που λέει ότι ο άνθρωπος έχει ένστικτα από τη φύση του και τα ένστικτα αυτά είναι βίαια και τον οδηγούν στο να κάνει πόλεμο, άρα είναι φυσικό ο άνθρωπος να κάνει πόλεμο. Πιστεύετε ότι κάτι τέτοιο ισχύει;»

Αναστασία: «Όχι»

Δ: «Δεν ισχύει, γιατί και στην Αμερική ζούνε άνθρωποι και στον Καναδά ζούνε άνθρωποι. Η Αμερική κάνει πόλεμο με τον Καναδά;»

Νίκος1: «Όχι»

Δ: «Όχι. Η Αμερική κάνει πόλεμο με το Ιράκ. Άρα λοιπόν ο πόλεμος δε βρίσκεται στην έμφυτη τάση του ανθρώπου αλλά κρύβεται πού;»

Νίκος3: «Στο μίσος»

Δ: «Που αλλού;»

Νίκος3: «Στο συμφέρον»

Δ: «Σωστά. Ο άνθρωπος, λοιπόν, κάνει πόλεμο, όχι γιατί υπάρχει ο πόλεμος στη φύση του, αλλά γιατί υπάρχει τι;»

Αναστασία – Άννα – Σοφία: «Συμφέρον.»

Δ: «Άρα λοιπόν το επιχείρημα που λέει ότι ο πόλεμος είναι φυσικός, είναι ψεύτικο, εξυπηρετεί τι;»

Αναστασία: «Σενάρια πολεμικά.»

Δ: «Τι άλλο;»

Χάρης: «Εξυπηρετεί το συμφέρον και το κέρδος.»

Δ: «Ωραία. Υπάρχει και ένα άλλο επιχείρημα που λέει ότι η γυναίκα εκ φύσεως δεν μπορεί να κάνει κάποιες δουλειές και ότι η γυναίκα εκ φύσεως πρέπει να εξυπηρετεί έναν συγκεκριμένο ρόλο. Αυτό αποκλείεται να εξυπηρετεί κάποια συμφέροντα;»

Νίκος3: «Όχι. Μπορεί να εξυπηρετεί κάποια εμπορικά συμφέροντα.»

Δ: «Πολύ σωστά. Και τα συμφέροντα αυτά θα τα δούμε σε λίγο. Αλλά όπως πίσω από τα επιχειρήματα που δικαιολογούν τον πόλεμο κρύβονται συμφέροντα, έτσι και για τα επιχειρήματα που δικαιολογούν τη θέση της γυναίκας κρύβονται...»

Χάρης: «Συμφέροντα.»

Δ: «Προσέξτε πάλι τις εικόνες: 'Η ανατρεπτική διδασκαλία αποθαρρύνει τις γυναίκες από να αναλάβουν τους ρόλους που γεννήθηκαν για να υπηρετούν'. Ο ρόλος τον οποίο γεννήθηκαν οι γυναίκες να υπηρετούν είναι στερεότυπος και δεν είναι φυσικός. Είναι ένα επιχείρημα που κρύβει συμφέροντα. Η γυναίκα πρέπει να είναι κατώτερη από τον άνδρα γιατί...»

Αναστασία: «Γιατί...»

Τέλος, ας διαβάσουμε ένα άρθρο του 1928, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΝΕΑ ΗΜΕΡΑ και εξηγεί τον λόγο για τον οποίο οι γυναίκες δεν πρέπει να ψηφίζουν στις βουλευτικές εκλογές:

"Ορισμένα τινά Ελληνικά θήλεα ζητούν να δοθή ψήφος εις τας γυναίκας. Σχετικώς με το ίδιον τούτο θέμα διαπρεπέστατος επιστήμων είχεν άλλοτε ανάπτυξη από του βήματος της Βουλής το επιστημονικώς πασίγνωστον, άλλως τε γεγονός ότι παν θήλυ διατελεί εις ανισόρροπο και έξαλλον πνευματικήν κατάστασιν ωρισμένα ημέρας εκάστου μηνός. Επειδή, εν τούτοις, αι ημέραι αύται, δεν συμπίπτουν ως προς όλα τα θήλεα, είναι αδύνατον να ευρεθεί ημέρα πνευματικής ισορροπίας και ψυχικής γαλήνης όλων των θηλέων, ώστε την ευτυχή εκείνη ημέραν να ορίζωνται αι εκάστοτε εκλογαί. Η γυναικεία συνεπώς ψήφος είναι πράγμα επικίνδυνον, άρα αποκρουστέον". (Εφημερίδα "Νέα Ημέρα", 20.3.1928)

Ο συντάκτης του παραπάνω άρθρου χρησιμοποιεί την έμμηνο ρύση των γυναικών και την άποψη κάποιου «διαπρεπέστατου» –αλλά ανώνυμου– επιστήμονα ως επιχειρήματα για να μην ψηφίζουν οι γυναίκες στις εκλογές. Πίσω λοιπόν από το επιχείρημα της φυσικής κατάστασης της γυναίκας προβάλλεται ως εξίσου «φυσικό» και το γεγονός της αδυναμίας τους να προσέλθουν στις κάλπες.

Μιλώντας και γράφοντας, οι άνθρωποι επιτελούν πράξεις. Η φύση των πράξεων αυτών αποκαλύπτεται μέσα από τη λεπτομερή ανάλυση του λόγου τους. Αυτό που υποστηρίζει η ψυχολογία του λόγου είναι ότι **οι άνθρωποι κατασκευάζουν εκδοχές καθώς προβαίνουν σε πράξεις και αυτές οι πράξεις, μέσα από μια ρητορεία, υπονομεύουν εναλλακτικές εκδοχές.** Για παράδειγμα, ένας άνδρας υποστηρίζει ότι η γυναίκα εκ φύσεως δεν μπορεί να κάνει κάποιες εργασίες και με τον τρόπο αυτό υπονομεύει κάθε άλλο δικαίωμα της γυναίκας για ισότιμη αντιμετώπιση στον χώρο της εργασίας. **Η ψυχολογία του λόγου αναρωτιέται τι πραγματικά κάνουν οι άνθρωποι (και τι πραγματικά πετυχαίνουν) όταν προβαίνουν σε αξιολογικά σχόλια.**

Η ψυχολογία του λόγου υποστηρίζει ότι το αντικείμενο κατασκευάζεται (η γυναίκα μπορεί ή δεν μπορεί να κάνει κάτι), καθώς ο ομιλητής μιλάει και αναπτύσσει επιχειρήματα (η ασθενής φύση της γυναίκας). Άρα το ενδιαφέρον εστιάζεται στα επιχειρήματα και στον τρόπο με τον οποίο αυτά «κατασκευάζονται» στην καθημερινότητα -όπως στην οικογένεια, στον Τύπο και αλλού-, καθώς και στο πώς οργανώνονται γύρω από τα βασικά κοινωνικά και ιδεολογικά διλήμματα.

Ατομική Εργασία: Πρόσεξε τις εικόνες και πες την γνώμη σου απαντώντας στις ερωτήσεις.

	
<p>1) Στην εικόνα βλέπεις την ηρωίδα βίντεο-παιχνιδιών Lara Croft. Η Lara Croft δεν είναι πραγματικό άτομο, αλλά δημιούργημα των προγραμματιστών ενός Η/Υ. Γιατί πιστεύεις ότι οι προγραμματιστές έφτιαξαν την Lara Croft με αυτά τα χαρακτηριστικά; (5 μονάδες)</p>	<p>2) Στην εικόνα βλέπεις την τραγουδίστρια Britney Spears. Γιατί πιστεύεις ότι οι υπεύθυνοι ιματισμού και ενδυματολογίας διάλεξαν αυτήν την εμφάνιση για την τραγουδίστρια; (5 μονάδες)</p>

Μελετήστε το απόσπασμα από την εφημερίδα και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

"Ορισμένα τινά Ελληνικά θήλεα ζητούν να δοθή ψήφος εις τας γυναίκας. Σχετικώς με το ίδιον τούτο θέμα διαπρεπέστατος επιστήμων είχεν άλλοτε ανάπτυξη από του βήματος της Βουλής το επιστημονικώς πασιγνωστον, άλλως τε γεγονός ότι παν θήλυ διατελεί εις ανισόρροπο και έξαλλον πνευματικήν κατάστασιν ωρισμένα ημέρας εκάστου μηνός. Επειδή, εν τούτοις, αι ημέραι αύται, δεν συμπίπτουν ως προς όλα τα θήλεα, είναι αδύνατον να ευρεθεί ημέρα πνευματικής ισορροπίας και ψυχικής γαλήνης όλων των θηλέων, ώστε την ευτυχή εκείνη ημέραν να ορίζονται αι εκάστοτε εκλογαί. Η γυναικεία συνεπώς ψήφος είναι πράγμα επικίνδυνον, άρα

αποκρουστέον". (Εφημερίδα "Νέα Ημέρα", 20.3.1928)

3) Η ψυχολογία του λόγου χρησιμοποιεί τα εργαλεία κατασκευή – δράση – ρητορεία για να ερμηνεύσει την κοινωνική ζωή του ανθρώπου. Στην κατασκευή, κατασκευάζουμε ένα νοητικό στερεότυπο, στη δράση καταλήγουμε σε κάποιο συμπέρασμα με βάση το στερεότυπο και στη ρητορεία φτιάχνουμε ένα επιχείρημα για να στηρίξουμε το στερεότυπο και το συμπέρασμα που φτιάξαμε. Με βάση τα παραπάνω και με βάση το δημοσίευμα να βρείτε:

3α) Ποια είναι η κατασκευή (ποιο είναι το στερεότυπο) που κρύβεται πίσω από το δημοσίευμα; (1 μονάδα)

3β) Ποια είναι η δράση (ποιο είναι το συμπέρασμα) που βγαίνει από το στερεότυπο του δημοσιεύματος; (1 μονάδα)

3γ) Ποια είναι η ρητορεία (ποιο είναι το επιχείρημα) που χρησιμοποιεί ο αρθρογράφος; (1 μονάδα)

4) Ποια είναι η σκοπιμότητα του επιχειρήματος του αρθρογράφου και ποιο είναι το δικό σας σχόλιο πάνω στο δημοσίευμα; (2 μονάδες)

5) Διάβασε εκ νέου τα κείμενα: Του Νεκρού Αδερφού, Της Δέσπως, Των Κοντογιανναίων, Της Νύφης που Κακοπάθησε, Αν Ήξευρα Κυράτσα μου, Πάγω, Έρωτος Αποτελέσματα, Προίκα και φτιάξτε έναν κατάλογο με τα χαρακτηριστικά των γυναικείων μορφών (εξωτερικά και εσωτερικά). Μόλις φτιάξεις τον πίνακα να γράφεις σε ένα κείμενο αν πιστεύεις ότι η εικόνα και τα χαρακτηριστικά της γυναίκας (εξωτερικά ή εσωτερικά) που βρήκες είναι από τη φύση δοσμένα (εκ φύσεως) ή κοινωνικά κατασκευασμένα; Ποιο από τα κείμενα που διάβασες είναι πιο κοντά στις σύγχρονες αντιλήψεις για τη γυναίκα; Να αιτιολογήσεις την άποψή σου (5 μονάδες).

2ο στάδιο

Το κόμικ σε μορφή [pdf](#)

[Φύλλο εργασίας για όλες τις ομάδες](#)

Σχέδιο εργασίας για όλη την τάξη: Δείτε την διαφήμιση [Vodafone – The kiss](#) και διαβάστε το άρθρο: «[Ο έρωτας της ζωής και η πορνογραφία της διαφήμισης](#)». Στη συνέχεια απαντήστε στις ερωτήσεις.

1. Τι είναι πορνογραφία σύμφωνα με το άρθρο;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Με ποια επιχειρήματα προσπαθεί ο συγγραφέας να αποδείξει ότι η συγκεκριμένη διαφήμιση είναι πορνογραφική:

Επιχείρημα 1:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Επιχείρημα 2:

.....

.....

.....

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	 <p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην ποιότητα της γνώσης</i></p> <p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2007-2013 πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
--	---	--

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....
.....
.....
.....
.....

Επιχείρημα 3:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Επιχείρημα 4:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Συμφωνείτε με την άποψη του συγγραφέα του άρθρου; Ναι ή όχι και γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3ο στάδιο

Φύλλο Εργασίας Ομάδα Α

Φύλλο Εργασίας - Ομάδα 1.

Επισκεφτείτε την Πύλη της ελληνικής γλώσσας και ανοίξτε:

- 1) τον σύνδεσμο με τον ορισμό του σεξισμού,

2) τον σύνδεσμο με τους ορισμούς για τις έννοιες «στερεότυπο» & «σεξισμός»:

3) τον σύνδεσμο με το άρθρο της Ρ. Τσοκαλίδου [«Γλώσσα και Φύλο»](#).

Στη συνέχεια απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα:

1) Τι θα πει «σεξισμός» σύμφωνα με τα λήμματα; Ποιος είναι ο πληρέστερος ορισμός κατά την άποψή σας και γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ποια μορφή σεξισμού περιγράφεται στο άρθρο της Ρ. Τσοκαλίδου; Πως τον καταλαβαίνετε; Μπορείτε να αναφέρετε μερικά παραδείγματα από την καθημερινότητά σας;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....

3. Γιατί, σύμφωνα με το άρθρο, ο γυναικείος λόγος είναι ανίσχυρος σε σχέση με τον αντρικό;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Β](#)

Φύλλο Εργασίας - Ομάδα 2.

Διαβάστε το άρθρο με τίτλο: [Επιστολή Sinead O' Connor στην Miley Cuyrus](#)

Απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Έχετε δει το βίντεο κλιπ της Miley Cyrus? Ποιο είναι; Πως ονομάζεται το τραγούδι; Υπάρχει κάτι σεξιστικό στο βίντεο κλιπ;

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
2. Σε ποιο σημείο της επιστολής της Sinead O' Connor εκφράζεται η ανησυχία της για την ύπαρξη του σεξισμού;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Ποια είναι η άποψή σας για την πορνογραφία; Τι θα πει η λέξη «πορνογραφία»;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Η Sinead O' Connor αναφέρει: *«Ανησυχώ πάρα πολύ για σένα επειδή αυτοί που βρίσκονται γύρω σου σε έχουν οδηγήσει να πιστέψεις, ή έχουν ενθαρρύνει την πεποίθησή σου, ότι είναι με οποιονδήποτε τρόπο «κουλ» να είσαι γυμνή και να γλείφεις βαριοπούλες στο βίντεό σου. Στην πραγματικότητα αυτό που συμβαίνει είναι ότι επιτρέποντας την εκπόρνευση, επισκιάζεται το ταλέντο σου - είτε είναι ο προαγωγός η*

Διαβάστε το άρθρο με τίτλο: [«Σεξιστικές συμπεριφορές στη βουλή»](#) και απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Ποια μορφή σεξισμού αναφέρεται στο δημοσίευμα;

.....
.....
.....
.....

2. Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι κάποιος μπορεί να συμπεριφερθεί σεξιστικά, έστω και μέσα στη βουλή;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Τι προτείνεται στο δημοσίευμα ως λύση στο πρόβλημα του σεξισμού και ποια είναι η προσωπική σας θέση πάνω σε αυτό;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

.....

.....

3. Τι είναι και τι δεν είναι ο δημόσιος θηλασμός σύμφωνα με τον συντάκτη του άρθρου;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Που ακριβώς θίγεται το θέμα του σεξισμού στο άρθρο;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Στ](#)

Φύλλο Εργασίας - Ομάδα 6.

Διαβάστε το άρθρο με τίτλο: «Στον αστερισμό του σεξισμού» του Δήμου Χλωπτσιούδη και απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Ποια είναι η στάση του σχολείου απέναντι στον σεξισμό σύμφωνα με τον συγγραφέα;

.....
.....
.....
.....
.....

2. Ποιο είναι το νόημα του αποσπάσματος: *«Το εκπαιδευτικό σύστημα αντί να αντικρούει τα υπάρχοντα στερεότυπα, συχνά τα διατηρεί ή επιτρέπει τα παιδιά να στέκουν αδιάφορα. Η απουσία μιας ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής πολιτικής για την ισότητα και τους κοινωνικούς διαχωρισμούς, για σεβασμό στη διαφορετικότητα και για την καλλιέργεια μιας συνείδησης ότι η ποικιλία αποτελεί φυσική επιλογή, αφήνει τα σημάδια της και στην αναπαραγωγή σεξιστικών αντιλήψεων.»* Τι θα προτεινάτε εσείς να αλλάξει στο εκπαιδευτικό σύστημα; Τι θα θέλατε από το σχολείο να κάνει πάνω σε αυτό το θέμα; Πώς καταλαβαίνετε τον όρο «αντισεξιστική εκπαίδευση»;

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4ο στάδιο

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Α](#)

ΟΜΑΔΑ Α. Σχέδιο εργασίας: Δείτε τα δύο βίντεο κλιπ [Miley Cyrus, Wrecking Ball](#) & [Sinead O' Connor, Nothing compares to you](#) και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Η Miley Cyrus δήλωσε ότι έφτιαξε το video clip του wrecking ball στα πρότυπα του Nothing compares to you της Sinead O' Connor. Πιστεύετε ότι έχουν ομοιότητες ή διαφορές τα δύο αυτά βίντεο κλιπ; Ναι ή όχι; Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Θυμηθείτε όσα αναφέραμε για την «κατασκευή», «δράση» και «ρητορεία» στη Ψυχολογία του Λόγου (μπορείτε να συμβουλευτείτε τις σημειώσεις σας). Ποια είναι η κατασκευή του γυναικείου πρότυπου στα δύο video clip;

	Κατασκευή
Video clip Miley Cyrus, Wrecking Ball	
Video clip Sinead O’ Connor, Nothing compares to you	

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Β](#)

ΟΜΑΔΑ Β. Σχέδιο εργασίας. Δείτε τις δύο διαφημίσεις [JACOBS Flavours_ Βρες τη γεύση σου_](#) & [JACOBS Flavours_ Βρες τη γεύση σου](#) και απαντήστε στις ερωτήσεις.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Πως παρουσιάζονται οι γυναικείες μορφές και στις δύο διαφημίσεις (εμφάνιση, ντύσιμο, ομιλία, στερεότυπα);

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Που εντοπίζεται ο σεξισμός και στις δύο διαφημίσεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Με ποιον τρόπο προσπαθεί η διαφημιστική εταιρεία να πουλήσει το προϊόν της;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Θυμηθείτε όσα αναφέραμε για την «κατασκευή», «δράση» και «ρητορεία» στην Ψυχολογία του Λόγου (μπορείτε να συμβουλευτείτε τις σημειώσεις σας). Ποια είναι η κατασκευή, η ρητορεία και η δράση στις δύο διαφημίσεις;

	Κατασκευή	Ρητορεία	Δράση
Διαφήμιση Jacobs Βρες τη γεύση σου 1			
Διαφήμιση Jacobs Βρες τη γεύση σου 2			

 Ευρωπαϊκή Ένωση <small>Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</small>	 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <small>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</small> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης	 ΕΣΠΑ 2007-2013 <small>πρόγραμμα για την ανάπτυξη</small> ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
--	---	--

--	--	--	--

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Γ](#)

ΟΜΑΔΑ Γ. Σχέδιο εργασίας. Δείτε τις δύο διαφημίσεις [Sexism 1 - Diafimisi Germanos-Mpamies\[Money Back\]](#) & [Sexism 2 - Pali mpamias](#) και απαντήστε στις ερωτήσεις

1. Πώς παρουσιάζεται ο ανδρικός και ο γυναικείος ρόλος στην πρώτη διαφήμιση (εμφάνιση, ντύσιμο, ομιλία, στερεότυπα);

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Πού εντοπίζεται ο σεξισμός και στην πρώτη διαφήμιση;

.....

.....

	 <p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	 <p>ΕΣΠΑ 2007-2013 πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

<p>Διαφήμιση Sexism 2</p>			

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Δ](#)

ΟΜΑΔΑ Δ. Σχέδιο εργασίας. Δείτε τις δύο διαφημίσεις [ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ VODAFONE SYNOIKESIO](#) & [ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ VODAFONE - NEO SMARTPHONE ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ...-1](#) και απαντήστε στις ερωτήσεις.

1. Πώς παρουσιάζεται ο ανδρικός και ο γυναικείος ρόλος στην πρώτη διαφήμιση (εμφάνιση, ντύσιμο, ομιλία, στερεότυπα);

.....

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Πού εντοπίζεται ο σεξισμός στην δεύτερη διαφήμιση;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Πώς προσπαθεί η εταιρεία να πουλήσει τα προϊόντα της και στις δύο διαφημίσεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Θυμηθείτε όσα αναφέραμε για την «κατασκευή», «δράση» και «ρητορεία» στην Ψυχολογία του Λόγου (μπορείτε να συμβουλευτείτε τις σημειώσεις σας). Ποια είναι η κατασκευή, η ρητορεία και η δράση στις δύο διαφημίσεις;

	Κατασκευή	Ρητορεία	Δράση
<p><i>Διαφήμιση</i> <i>Vodafone</i> <i>«Συνοικέσιο»</i></p>			
<p><i>Διαφήμιση</i> <i>Vodafone «Νέο</i> <i>Smartphone</i> <i>κάθε χρόνο»</i></p>			

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Ε](#)

ΟΜΑΔΑ Ε. Σχέδιο εργασίας. Δείτε τις δύο διαφημίσεις [COSMOTE - Οικογενειακό Πακέτο - Παρ_ολίγων τροχαίο](#) & [COSMOTE Οικογενειακό Πακέτο - Παντρεμένοι με παιδιά](#) και απαντήστε στις ερωτήσεις.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Πώς παρουσιάζεται ο γυναικείος ρόλος και στις δύο διαφημίσεις (εμφάνιση, ντύσιμο, ομιλία, στερεότυπα);

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ποια είναι τα στερεότυπα και στις δύο διαφημίσεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Πώς προσπαθεί η εταιρεία να πουλήσει τα προϊόντα της και στις δύο διαφημίσεις;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Θυμηθείτε όσα αναφέραμε για την «κατασκευή», «δράση» και «ρητορεία» στην Ψυχολογία του Λόγου (μπορείτε να συμβουλευτείτε τις σημειώσεις σας). Ποια είναι η κατασκευή, η ρητορεία και η δράση στις δύο διαφημίσεις;

	Κατασκευή	Ρητορεία	Δράση
Διαφήμιση Cosmote «Παρ’ ολίγον τροχαίο»			
Διαφήμιση Cosmote «Παντρεμένοι με παιδιά»			

 Ευρωπαϊκή Ένωση <small>Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</small>	 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <small>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</small> ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης	 ΕΣΠΑ 2007-2013 <small>πρόγραμμα για την ανάπτυξη</small> ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
--	---	--

--	--	--	--

Φύλλο Εργασίας [Ομάδα Στ](#)

ΟΜΑΔΑ ΣΤ. Σχέδιο εργασίας. Δείτε τις δύο διαφημίσεις [COSMOTE HOT DOG 2 \(ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ 2012\) NEW](#) & [Οδηγός καλής νοικοκυράς!](#) και απαντήστε στις ερωτήσεις.

1. Πώς παρουσιάζεται ο γυναικείος ρόλος στην πρώτη διαφήμιση (εμφάνιση, ντύσιμο, ομιλία, στερεότυπα);

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Θυμηθείτε όσα αναφέραμε για την «κατασκευή», «δράση» και «ρητορεία» στην Ψυχολογία του Λόγου (μπορείτε να συμβουλευτείτε τις σημειώσεις σας). Ποια είναι η κατασκευή, η ρητορεία και η δράση στις δύο διαφημίσεις;

	Κατασκευή	Ρητορεία	Δράση
<p>Διαφήμιση Cosmote</p>			
<p>Διαφήμιση «Οδηγός καλής νοικοκυράς!»</p>			

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Επειδή το σενάριο σχετίζεται και αναφέρεται σε θέματα μητρικού θηλασμού αλλά και διαφήμισης, μπορεί να εφαρμοστεί και στη Γ' Λυκείου στις σχετικές ενότητες. Στην περίπτωση αυτή, στο 3ο στάδιο και για την τρίτη ομάδα, οι ερωτήσεις του φύλλου εργασίας μπορούν να εμπλουτιστούν ως εξής:

Ερωτήσεις για τη Γ' Λυκείου:

1. Ποια είναι η προσωπική σας άποψη για το θέμα του δημόσιου θηλασμού;
2. Πώς καταλαβαίνετε την «καλογερίστικη αντίληψη της ζωής» που αναφέρεται στο τέλος του κειμένου στο σχολικό εγχειρίδιο (σελ. 207);

Εντοπίζετε την καλογερίστικη αντίληψη στο άρθρο που διαβάσατε;

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Πιθανόν η πληθώρα των εργασιών να καθιστούν το σενάριο απαιτητικό, αλλά παραμένει πάντα στη διακριτική ευχέρεια του εκπαιδευτικού να παραλείψει ή να τροποποιήσει κάποιες δραστηριότητες. Μία σημαντική δυσκολία μπορεί να είναι οι αντιστάσεις των μαθητών, διότι αφενός έχουν συνηθίσει να σκέφτονται με όρους «λάθος-σωστό» ή «δίκαιο και άδικο» (κάτι που δεν αφορά την ΨτΛ), αφετέρου θα πρέπει να έρθουν αντιμέτωποι με τις δικές τους νοητικές αναπαραστάσεις και στερεότυπα και να τα αναθεωρήσουν. Ακόμα και στην χειρότερη περίπτωση, η διδασκαλία θα έχει τοποθετήσει τον «σπόρο» της. Τέλος, επειδή θίγονται ευαίσθητες έννοιες με κοινωνικά συμφραζόμενα που θα μπορούσαν να θεωρηθούν «ταμπού» (όταν αναφέρουμε έννοιες, όπως: σεξισμός ή πορνογραφία). Εν τούτοις, πιστεύω στη δύναμη της εκπαίδευσης ως απελευθερωτικής διαδικασίας και είναι χρήσιμο να έχουμε πάντα στο μυαλό μας τη ρήση του Bruner: «οποιοδήποτε θέμα μπορεί να διδαχτεί σε οποιοδήποτε παιδί, οποιασδήποτε ηλικίας με τίμιο (ειλικρινή) τρόπο» (Bruner 1960:63).

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bruner, J. 1960. *The process of education*. New York: Vintage Books.

Ταχματζίδης, Δ. 2014 Τα στερεότυπα των δύο φύλων στον κινηματογράφο. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Α΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Επιλεγμένη βιβλιογραφία για την Ψυχολογία του Λόγου (Discursive Psychology):

Edeards, D. 2005. Discursive Psychology, in K. L. Fitch & R. E. Sanders (eds.) *Handbook of Language and Social Interaction*, pp 257 – 273, Earlbaum.

Potter, J. 2003. *Discursive Psychology: Between method and paradigm, discourse and society*. London: Sage Publications.

Roden, F. 2001. Becoming Butlerian: On the discursive limits (and potentials) of gender trouble at ten years of age, *International Journal of sexuality and gender studies*, vol. 6, nos. 1/2.

Whetherell, M. & J. Potter. 1992. *Mapping the language of racism: Discourse and the legitimation of exploitation*. New York: Columbia University Press.